

Koncepcja kierunków zmian do trybu zlecania realizacji zadań organizacjom pozarządowym, w ramach art.36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Kierunki zmian do trybu zlecania realizacji zadań organizacjom pozarządowym winny uwzględniać potrzeby osób niepełnosprawnych, zmiany zachodzące w społeczeństwie, proces starzenia się społeczeństwa, uwarunkowania prawne a także szereg innych czynników wpływających na rehabilitację osób niepełnosprawnych.

Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez wspieranie nowatorskich form rehabilitacji społecznej i zawodowej ON realizowanych w rozwiązaniach kompleksowych winno stanowić jeden z głównych czynników warunkujących szeroko rozumianą rehabilitację osób niepełnosprawnych.

Nadrzędnym celem rehabilitacji osób niepełnosprawnych intelektualnie jest przygotowanie ich do życia i pracy oraz włączenie w miarę możliwości w normalne życie społeczne. Z tego też powodu poszczególne części rehabilitacji są wzajemnie uwarunkowane. Jedną z nich jest rehabilitacja społeczna.

Celem rehabilitacji społecznej jest możliwie pełne włączenie osób z niepełnosprawnością Intelktualną, we wszystkie przejawy życia społecznego, aby osoba ta faktycznie była i czuła się wartościowym i pożytecznym członkiem społeczeństwa, mogącym korzystać z dóbr i osiągnięć kultury, cywilizacji, jak też mogącym włączyć się w ich tworzenie. Realizacja procesu rehabilitacji społecznej stawia określone wymagania zarówno osobie niepełnosprawnej, jak i społeczeństwu; osoba niepełnosprawna musi bowiem przystosować się do wymogów życia społecznego poprzez opanowanie umiejętności funkcjonowania w sytuacjach społecznych, zaś społeczeństwo powinno stworzyć społeczne warunki integracji, tj. znieść wszelkie bariery utrudniające włączenie się osoby niepełnosprawnej w życie społeczne. Tak więc osoba niepełnosprawna musi chcieć włączyć się w społeczeństwo, a społeczeństwo musi chcieć przyjąć tę osobę na równych prawach.

Głównym czynnikiem wpływającym na osobę niepełnosprawną jest jej uczestnictwo w życiu społecznym, w szeroko rozumianym społeczeństwie jako jego pełnoprawny członek. Kluczowa sprawa funkcjonowania ON w społeczeństwie musi znaleźć rozwiązanie nie tylko w systemie wspierania ON, jego rehabilitacji ale i podejściu do ON. Ważnym elementem życia osób niepełnosprawnych winno stać się swobodny dostęp do samodzielnego życia. Kluczowym zagadnieniem jest możliwość prowadzenia samodzielnego gospodarstwa domowego. I tu otwiera się obszar działań PFRON w zakresie tworzenia warunków i mechanizmów pozyskiwania osobowego wsparcia dla ON.

Osoba niepełnosprawna prowadząca samodzielne gospodarstwo domowe będzie „musiała” nie tylko podejmować bieżące czynności życiowe, ale również uczestniczyć w normalnym życiu społecznym z otwarciem na życie zawodowe, samodzielnym wypełnianiu funkcji społecznych, realizować bieżące obowiązki wynikające z samodzielności. Tym samym realizacja wspierania ON w samodzielnym miejscu zamieszkania, pozwoliłaby na kontynuowaniu procesu rehabilitacji społecznej, ekonomicznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, nabywania i podtrzymywania umiejętności codziennych, życiowych sprawności. Jednym z możliwych i najbardziej efektywnym rozwiązaniem wspierania ON jest mieszkalnictwo o charakterze wspieranym, mieszkalnictwo wspomagane. Takie rozwiązane czyni osobę niepełnosprawną jeszcze bardziej aktywną i czynną społecznie.

Stworzenie przez PFRON takich warunków kompleksowej pomocy pozwoli na szeroko rozumianą rehabilitację i aktywność osoby niepełnosprawnej a także, co istotne, stanowić będzie realne działanie realizacji Konwencji o prawach Osób Niepełnosprawnych w zakresie art. 19 Niezależne życie – „Państwa strony niniejszej konwencji uznają równe prawo wszystkich osób niepełnosprawnych do życia w społeczeństwie, wraz z dokonywaniem wyborów, na równi z innymi osobami, oraz podejmą skuteczne i odpowiednie środki w celu ułatwienia pełnego korzystania przez osoby niepełnosprawne z tego prawa oraz ich pełnego włączenia i udziału w społeczeństwie...”

Mając na uwadze powyższe przedstawiamy w skrócie realizowaną przez tut. Koło PSONI formę Mieszkalnictwa Wspomaganego.

Mieszkalnictwo Wspomagane Koła PSONI w Stargardzie jako nowatorskie rozwiązanie zapewnienia wszechstronną opiekę i rehabilitację osób niepełnosprawnych i stanowi pierwsze tego rodzaju rozwiązanie systemowe w kraju.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt funkcjonowania mieszkalnictwa mimo braku ustawowych uwarunkowań finansowania tej formy pomocy osobom niepełnosprawnym.

Mieszkalnictwo Wspomagane pozwala osobom niepełnosprawnym intelektualnie na pełne uczestnictwo w życiu społecznym oraz na życie w warunkach domowych. Objęci opieką prowadzą własne gospodarstwa domowe. Zwiększa to ich aktywność i zaradność oraz ma znaczny wpływ na proces integracji w najbliższym środowisku i lokalnej społeczności. Mieszkalnictwo to życie osób niepełnosprawnych na własny rachunek. Czas upływa na czynnościach związanych z porządkami, zakupami, wspólnym przygotowaniem posiłków, planowaniem bieżących i dalekosiężnych wydatków, rozmowach i wspólnych odwiedzinach. Każdy z podopiecznych ma swoje domowe obowiązki i każdy stara się pomagać w ich wykonywaniu mniej sprawnym sąsiadom.

Idea stworzenia skonsolidowanego systemu opieki nad podopiecznymi Koła PSONI w Stargardzie zmierza do zapewnienia dorosłym osobom niepełnosprawnym intelektualnie wszechstronnej rehabilitacji społecznej oraz godziwych warunków socjalno-bytowych i życiowych.

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Stargardzie jako pierwsze w kraju zapoczątkowało realizację autorskiego programu samodzielnych mieszkań dla osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Podstawowym celem programu jest rehabilitacja społeczna i usamodzielnianie osób niepełnosprawnych intelektualnie, podopiecznych Mieszkalnictwa Wspomaganego, a także podtrzymywanie i rozwijanie istniejących umiejętności do samodzielnego funkcjonowania w otwartym społeczeństwie.

Znaczenie powyższych działań wyraża się poprzez

- funkcjonowanie podopiecznych Mieszkalnictwa Wspomaganego w normalnej, zintegrowanej społeczności
- szeroko pojęte usamodzielnianie się, jak również podtrzymanie i rozwijanie stanu istniejącego
- zamieszkiwanie podopiecznych na ogólnych zasadach wynajmu we własnych mieszkaniach. Podopieczni jako pełnoprawni najemcy podpisują umowę najmu ze Stargardzkim Towarzystwem Budownictwa Społecznego Spółka z o.o. Umowa jest podpisana na czas nieokreślony z pełnym zakresem praw i obowiązków najmującego.
- znacząco niższe koszty funkcjonowania w stosunku do instytucjonalnych form (DPS inne)

Mieszkalnictwo Wspomagane opiera się w swoim działaniu na bazie:

- a. 33 samodzielnych mieszkaniach w budynkach mieszkalnych. Z lokatorami zawarto 33 Umowy o najem lokalu mieszkalnego
- b. ciągłego i całorocznego działania - Mieszkalnictwo Wspomagane funkcjonuje w systemie całodobowym i całorocznym

Za zasadne należy uznać zwiększenie i wzmocnienie statusu organizacji pozarządowych w realizacji wsparcia ON. Ma to szczególne odniesienie w sytuacji przejściu z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych. Deinstytucjonalizacja usług – jako proces przejścia od usług świadczonych w formach instytucjonalnych do usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności stanowi zasadną alternatywę aktualnych rozwiązań.

System rozwiązań kierunków pomocy na małe, średnie oraz duże projekty i ustalanie przedziałów kwotowych wymaga szczególnej analizy ze względu np. działania w partnerstwie.

W zakresie systemu oceny wniosków włączenie kryteriów strategicznych istotnym jest to, aby organizacja realizująca zadanie zlecone nie działała w oderwaniu od lokalnych uwarunkowań i rzeczywistości. Tym samym partnerstwo, współpraca i współdziałanie z innymi instytucjami, organami samorządowymi pozwala na działania w potrzebnym zakresie i obszarze.

System oceny merytorycznej wniosków uzupełniony o udział zewnętrznych, niezależnych ekspertów winien być poprzedzony jasno określonymi kompetencjami jak również praktyczną znajomością zagadnień rehabilitacji zawodowej i społecznej. Tym samym wyłonienie ekspertów winno odbywać się o wszechstronne konsultacje z organizacjami pozarządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego.

Z poważaniem